

P I Z

1936. 82

Ú v o d e m .

Ono se řekne vydávejte PIZ. Uvažte však lidičky, co to dá mutací, co přemýšlení apráce. Třeba taková věc zodpovědného redaktora. Když člověk najde nějakého, který by to dělal levně, je to taková pápěra, můžu si ho vzít na svědomí. Já přece znám dokonale čtenáře PIZu. Náhodou tam bude nějakýj článek na Strubla, nebo na Vlčka, a já budu musit hledat nového odpovědného redaktora, že. A teď si k tomu představte: vdova chodí na mě, proč sem ho nedal pojistit, jako ta klempířka na LHS, já chci mít pokoj, půjde to k soudu, atd. atd. Ne, to radši ne. Napsal jsem proto inserát, že se přijme boxer těžký váhy na trvalé zaměstnání. No jo, aťe co teď. Co když on přijde ke mně, a bude chtít dneska foršůs, a zejtra foršůs, a pořád jen foršůs. Budu mu moći odmlouvat. Jedinou ~~xxxxxx~~ hákem své pravičky pošle mě do říše snů. Ne, nemohu si vzít boxera. Nelze. Tož co dělat, jsem bez odpovědného redaktora. Ostré články se kupí na psacím mém stole, věčně neotištěny, - já se přece mám rád, a nerad bych se loučil se životem - a PIZ valem upadá. Docházejí nás stezky, že prý málo popuzujeme proti výboru ČAS, že prý málo píšeme na Vlčka, etc, a jen Vrátník a pan Kadavý, že jsou v PIZu víc než dost. Sedl jsem si, a zadumal se. Nápad. Co když odpovědným redaktorem bude žena. Čtenáři jsou přece džentlmeni, ženu tlouct nebudou. Dobrá. Leč zase jsem v nebezpečí. Žena. Mohu já sedět u redakčního stolu, naproti mně žena, můj bože. Bude-li hezká, nebude z PIZu nic, bude-li šeredná, a bude na mně brát. Snad ten boxer by byl přece jen výhodnější. Já jsem ještě hezký člověk, ne šerednou si nevezmu. Hezká, ale co s PIZem. Mohu já vůbec dělať PIZ, mám já vůbec nějaký život. Proboha lidičky, poraďte. Poraďte brzy, spěchá.

Na el há eš ve kopuli
obecenstvu vládne
Kódl sedě na tubuse.
Bůh dá, že von spadne.
Von tam vládne, rady dává,
porád hubou mele,
jen aby to provádění
trochu protáh déle.
Až k nevíře: Starý, mladý,
uši natažený,
poslouchají, naslouchají,
děti, muži, ženy.
A Karlíček, ten se dycky
jak se patří tuží:
žencký huby vodevřený,
ruce v pěstích muži.
Dyk je Čackej hezkej hošek,
žencký za ním pálí,
chudáka by nešťastnýho
zrovna utahaly.
Když vypráví o Venuši,
o Martovi zkazky,
chytře hoši po za sloupem
dívkách líbaj vlásky.
Karel k tomu hluchý, němý,
nic nevidí ani,
eště že má domovníka
nynčkon k vystřídání.
Eště že má k vystřídání

nynčkon domovníka.
K okuláru vedou schody ž
jako do kurníka.
Na těch schodech domovníček
rukou ukazuje.
Že je tlustej, tak se potí,
zprudka odfukuje:
"Zavostření to je tůto.
Je tam Saturn medle.
Kam to čuměj milostpane,
dyk se dívaj vedle.
Dyž sme nynčkon u hvězdiček,
tak vám řeknu zkrátka,
konstantní že velikost je
u hvězd celkem vratká.
Dneska svítí, sotva bliká,
málokdo ji vidí,
a už zejtra v celym světě
pravou bouři sklídí.
To maj jako s toudle Novou,
co ji Prentice hlásil.
Do tý aby vědec věru
sakryš něčím bacil.
Furt má něco, porád leze
nahoru a dolů.
v tý se může takhle vyznat
jedině pár volů.
Co vy byste tomu řekli.
Šnad to blbě nezní:

*Vyslov pěl mėl. Von jeden to čet pele mele, a povídal potom:
hvězdárenský tele mele. Tak to bych si vyprosil. autor.

Eště včera byla sama,
a dnes už sou dvě z ní.
Možný že se hvězdy dělí
jako ňáký buňky,
Esli v tom snad nemaj prsty
lihoplne trůňky.
Loni v létě každý ráno
sem ji vokukoval,
než ji ctnástně Měsíce jas
před mým zrakem schoval,
Ale že by nějak tloustla -
vo tom ani zdání.
Asi už sem trochu starej
na pozorování.
Jak je blízko tadle hvězda,
se mi pane ptáte?
No to člověk nikdá neví,
vono se to mate.
Ale tadle hvězda v Cygnu
ta je tak pár kroků.
Jen tak podle vodhadu je
pět světelných roků.
Jó, a kde sem nynčkon přestal
při tom povídání:
na nebi je tolik divů,

sečíst nejdou ani.
Člověk věru neví čí je,
při celým tom dění.
to ani pro astronoma
docela už není.
Nemělo by se to trpět ~~maxka~~
na tom našem nebi.
Anebo ho zatlouct zkrátka
prkýnky a hřeby.
Vrátník už prej v tom má zručnost,
co dělal ty stolky.
Tak si podáváme žádost
s příslušnými kolky.
No a tečko uzavřeme
ty svítící body,
a dem dolů do kanclíku.
Pozor, sou tu schody"...
Po skončené podívané
Skot teď trpí muku:
že domovník pro diškerec
teď nastaví ruku.
Todle věru mělo město
vzíti k uvážení.
Domovník přec nikdy nikde
pro jiného není.

- 0 - 0 - 0 -

Pozorovatelé na LHS ráno táhnou své věci do hvězdárny. Zrovna když jdou pod okny Kadavejch, ozve se děsná rána. Pan Kadavý rozespalý: vystrčí hlavu z okna: "Nemůžete se chovat tiše."

I omlouvá se Vrátník: Jó, my za to nemůžem, to my nic, to spadla jen rosa.

Meteorické pokusnictví .

Dělal čtenář pokusy v meteorech. Já vím, že čtenář je nóbl astronom, že nikdy nic nedělá, no ale náhoda. Kdyby čtenáře snad zajímala práce - možná že to jednou v životě bude potřebovat, - a najmě práce meteorická, je potřebí, aby se seznámil se všemi taji pozorovacími, a hlavně, aby zjistil osobní své chyby. Přirozeně jsou míněny pouze chyby při pozorování, nikoliv snad vlastnosti pozorovatele: jako blbost, připosražený mozeček, surovost, vzteklost, jak vynikají u našich pozorovatelů, najmě Vrátníka, Vlčka, Kahofera, Štěpánka, atd. atd. K zjištění systematických chyb vymyslel si prof. Dr. Svoboda černou tabuli s meteory, která v minulých dnech nám způsobovala pocit blaženosti a radostného roztoužení. Bože, to je přece tak krásný. Člověk se vyspí, vstane jako normální smrtelník, ve dne, venku leje jako z konve, ale to nic, s klidem stáhneme rolety, rozsvítíme oblohu, a už se pozoruje. Pozorování ve dne. Tudle meteor, támdle meteor, při tom člověk sedí v teple, chodí po kobercích, no zkrátka pašácké pozorování. A žádná kombinéša, žádnéjch 10 stupňů pod nulou, žádný čekání na meteor, žádná otrava, ale veselo, smích, zábava.

Hele, ty chytřej, to je to pěkně zakreslený. Dyk von letěl na tabuli, takhle by byl musel letět po stropě.

Nech mně, jó, já ho tak viděl. počkej až budeš zakreslovat.

Tak Vku, teď di ňukat, my to zatím přichystáme. Tak pane doktore, kam mu ho dáme. Tam né, tam by to viděl. počkejte, todle ho nenapadne.

Tak pane Vlček, spusťte to,

Herdek, dyk já ho tam nečekal, to je ~~skř~~ podfuk. No, už ho kreslím.

Pane doktore, heleďte, von ho má dobře, to že ho skoro neviděl.

Takové a podobné rozhovory bylo slyšet po celé dopoledne z technické observatoře, kde pokusy byly konány.

Snad bylo by dobře zhodnotiti vědecky výsledky v PIZu. Škřel Pan Kadavý po zakreslení prvního meteoru se tvářil jak Adam Stvořitel, když udělal blechy, a pořád povídal, že je to moc pěkná věc, a že by bylo dobré něco podobného poříditi na LHS. Je to pravda vrchovatá. Představte si, že čekáme na roj. Co dělat. Karty se hrát nesmějí, práce není, prát se nebudeme, hádanky jsou hloupostí, třeba Komenský pravil, že luštění hádanek vtipná věc jest, člověk věru by usnul, kdyby občas nebyl probouzen slovy je jasno, což je ale lež, a tak si zase lehneme. Teď ale máme umělé meteory, spustíme oblohu, nařídíme meteor a trénuje se. Nováček, místo aby se teprva venku, za mrazu a malé frekvence, naučil se pěkně v teple pozorovat, nebude učením odrazen, ale cele získán pro meteoru, pan doktor Guth se na umělé obloze naučí podle svého návodu určovat směry, je to bude všude meteorického pokroku. Vrátník už nebude musit nadávat, a teprva pozorovatele, atd. atd.

To všechno mi problesklo hlavou, při slovech pana Kadavého. Radost mě cele zaujala, že jsem přehlédl meteor, který jsem měl momentně zakreslit, tak se musel spustit znova. Zase taková výhoda. Todle by mělo být na obloze. Představte si, že nevidíte meteor, tak zavoláte ještě jednou, a opravdu ještě jednou přeletí. Toho s oblibou využíval Vrátník, pořád křičel ještě jednou, a potají si opravoval zakreslené stopy, aby neměl tak velké chyby. Ale bylo mu to starýho čerta platné. A ta legrace poslouchat za dveřmi. Pan Kadavý s drem Guthem se radili, jak to udělat, že prej poznám kde to poletí, hádali se, jestli jsem šachista, tak že to je sichr. Tak jsem to zkusil. Poslouchám hlášení, dobrá. Leč oni jistě na mě ušili nějakou boudu, nebož meteor letěl docela jinde, než měl. Tak jsem se už po druhé nedal nachytat, a hlídal nebe celé.

Jindy jsme chytali Dr. Gutha. Jeden meteor letěl do radiantu, druhý ven, jiný byl mimo, kombinovali jsme dva radianty, které se prolínaly, ale Dr. Guth se nedal splést. Hned přešel na podfuk, a určil tři radianty, ten třetí asi jen tak do foroty. Ještě bych měl poukázat na platnost pověřčivého pátku. Tak v pátek jsme měli následovnou smůlu: především shasnul meteor, a né a né svítit. To trvalo hodinu, než byl opraven. Při tom jsme odřeli půl hvězdné oblohy, z hvězd ~~šesté~~ páté a šesté velikosti byly planety minus první, minus druhé a jasnější, taky dvojhvězdy a trojhvězdy nebyly vzácností. Museli jsme proto další hodinu černit žárovčičky, abychom dostaly zase stálice. No, a na konec nechtěla jít roleta nahoru. Prej se s ní musí drobátka cloumat. Tak jsme cloumali, až roleta spadla dolu. ~~Nyx~~ A konečně, jako poslední smůla: doufali jsme, že na to nikdo nepřijde, ale vono zrovna ne. Dr. Kubíček chtěl mermomocí dát roletu nahoru, tak se mu všechno sesypalo na hlavu. Eště že je to veselý pán, dal se tomu do smíchu, a hodil roletu do kouta. V sobotu už bylo všechno spravené, takže se mohlo pokračovat.

Zajímavé jsou výsledky: nejlépe se strefuje Dr. Guth. Ovšem jako polehčující okolnost je třeba uvést, že on si všechno nosí domů, opravuje, přepisuje, a podobné švindly a techtle mechtle tropí a tropiti může, třeba že to popírá. Však on jistě ne bez důvodu si každý den půjčoval opisy a něco v nich opravoval. Nejhuře zakresloval pan Kadavý, ale on říká, že to jen tady, že to na obloze kreslí dobře. Jako by vůbec zakresloval na oblohu. No, nešť. Beztoho ty jeho pozorování jsou větším dílem rozebrány. Vlček, ten jen dělá hloupé vtipy, a nic nedělá. Vrátník to má slušný, jen mu meteor dycky začíná tam, kde vlastně končil, a a konec je vůbec kdoví kde. Štěpánek zakresluje skvěle, ostře a tlustě, že to nejde smazat, jinak chyby jsou v mezích jeho možnosti. Přesněj prej to nedovede. No von je trochu slepej, tak mu to rádi věříme. Slepej by to totiž taky huř neudělal.

Inženýr Štěk.

Co si zpívají pozorovatelé:

Chodíce po ladách petřínských, zachytili jsme ve své reportáži řadu popěvků, které zpívali si pozorovatelé při práci. Jsme nuceni uznati, že vesměs v jejich písních byl zachycen charakter zpěvákův....

Tož počněme Vrátníkem. Jeho repertoár pozůstává z těchto písniček:

"Pod tím naším vokýnečkem bývá v zimě mráz.

Že jsem v zimě velkej osel, jsem jím v létě zas.

Počkej Štěčku, počkej venku,

jak ti zleju košulenu,

až v těch ~~trubkách~~ trubkách pod vokýnkem bude voda zas."

Protože tato píseň se hodí pouze pro zimu, zpívá v létě tudle:

" Na baště, pod baštou, byla jedna dvě hruštičky nezralý, zachutnaly mně. A když sem je počal žrát, tak

~~mně~~ sem musel nadávat.

Neboť mně bylo hned zle a zle a zle."

Vlček, ten je docela upřímnej tvor, a to se taky zračí v jeho popěvku:

" Trouba jsem a trouba budu,

hvězdárně jen na vostudu.

Slunce dělám dycky v skrytu,

vod večera do úsvitu.

Bednář, ten si venkonce nezpívá, anž to Bednář sudy dodělává, při tom velké rány dává, a nebylo by ho proto slyšet. Za to Kahofer, ten je celý poblázněný do týdletý:

" Já sem cvrček malý,

žába si mě na randeti

ale za to zralý,

pokaždý moc chválí.

Vona jenom řekne,
příště že mě sekne,

a já myslím, co by sme si
jen tak povídali.

Pan Kadavý, když jsme se ho pýtali po jeho písničkách, odtušil smutně, že už nyněkonec nezpívá, páč mu to manželka nedovolí, a potom taky proto, že nechce zpívat mimo hvězdárnu, a na hvězdárně prý není celý čas, anžto většinou je z pozorovatelů ~~maximálně~~ celý vedle. Po delším vzpomínání konečně si vzpoměl, že prý měl nejradši tudle tu :

Zelení hájové, - jiřiny jste moje,
vy jste moje nejmilejší pootěšení.

Potom se nám přiznal, že venkonce raději básní, a přednesl nám tyto výplody:

Bylo to v jaře v podvečer,
bylo to v době lásky,
když na Petříně mládenec
děvčeti líbal vlásy.
* Na baště jakýs šílenec
se na lehátku válí,
deky má někam pod bradu,
a eště se v ně halí.

Jakýmsi klackem po nebi
po nebi hrozí a jezdí,
chvíli co chvíli on ustane,
a šplhá někam ke zdi.
I šel já se tam podívat,
co je to za blázna kdoví,
Von to lez Bednář na baštu,
pro hrušky Vrátníkovi.

Tato báseň prý je vod podzimku, a kritika ji shledala plnou obdivuhodné ~~xxx~~ logiky děje, a skvělého ~~xx~~ propracování.

Konečně došli jsme v prohlídce až ke Kvíčalovi. Ten prý miluje
tuhle: Červená bílá fijala, fijala,

kěž by mi karta padala, padala.

Když jsme se ho ptali, cože si vybral zrovna tuto, děl, že prý z lásky k barvám. Prej má moc rád barvy, nejraděj prej červený, poněvadž jsou dražší, ačkoliv zelená stovka taky není k zahození.

Fotometrování hvězd.

Velikost hvězd hlavně pro účely astronomické se měří fotometrem. Fotometr je desítmiliontá část fotokvadrantu poledníku zemského. Velikost hvězd se měří tak, že dáme do určité vzdálenosti svíčku, a srovnáváme světlo svíčky a hvězdy. Pro změnu se doporučuje občas pozorovateli svíčku sfouknout. Jinak měření nevyžaduje zvláštních znalostí, ani zvláštní pozornosti. Výsledky se doporučuje srovnat s Ambronem. Nelíší-li se více než o půl ~~skupiny~~ hvězdné třídy, možná že jsme pozorovali lépe než Ambronáci. U nás fotometrování prováděl tendlencten jak se menuje, Rejpal, ne, počkejte, nějak jinak, myslím Vrtal, ne, už si vzpomínám, Kopal se menuje. Já věděla, že je to takový nějaký známý meno. Jo, a s ním pracoval tendle ten Strop, vlastně Stěna sem chtěla říct. Jó, teď si vzpomínám, že von si to překládá do němčiny, tak mu teda budeme říkat Wand. Tak tito dva zřekochci říct z fotometrovali pár srovnávacích pro proměnný. Dyž to dělali, to vám byla legrace. Ten Vand si fotometr udělal sám z takovejch prkýnek, celý se to viklalo, místo svíčky tam byla baterka, ale vona se vypalovala, takže čím dál vycházely hvězdy jasnější. Potom tam byla taková stupnice, kde se čtla velikost hvězd, tu kreslil Vand vod voka. Doufám, že se na mě horšit nebude, že sem to tak na celou hubu vyžradila, ale já si nemůžu pomoci, věda nade vše.

Srovnáváme-li tedy fotometrem hvězdy, dospíváme k zajímavým poznatkům. Tak pozorování ϵ_1 a ϵ_2 Lyrae ukázala, že jde vlastně vo jednu čtyrhvězdu, a eště proměnnou. Aspoň poslední astronomické zprávy to potvrzují. Je třeba upozornit, že se mění jen velikost hvězdy, aby si někdo nemyslel, že snad střídavě se dělá trojhvězda, dvojhvězda, a podobně. Z tohoto důvodu

se doporučuje, pozorovat a proměřovat dvojhvězdy. Jak povídal Čackej v cizině je to hledaný, a astronomové to hned čapnou. Tak si myslím, že bysme to měli zavect aspoň na zkoušku. Pokud jde o přístroje, je třeba mikrobometr, nebo ještě lepší mikrobo-
milimetr, a potom alkoholoměr pro pozorovatele. Přístroje jsou na LHS, s výjimkou alkoholometru, kerej by dodal na požádání chemikář Žižka, což bych si vzala na starost. Von beztoho nepije, leda mně žluč, tak ho potřebovat nebude.

Pokud jde o práci teoretickou, tak bych si to vzala. Teoreticky pracovat můžu, ale prakticky rozhodně dělat nic nebudu. To už sem se rozhodla dávno, a taky to zachovávám, a prakticky nedělám. Při tom fotometrování bych mohla fotit, metrovat musí někdo jinej. Třeba takhle Štrubl, von byl dycky na mě jak metr. Nežli skončím svoji přednášku, upozorňuji ještě na velmi zajímavou možnost pozorování polarisace severního pólu, nejlépe polarisačním galaktostereokomparátorem. Je to taky moc vděčný. A tak bych teda končila se slovy, kerými se vždy řídím: Práci dál. Pardon, to byl omyl, chci říct Práci Zdar.

Z populární přednášky Pozorovatelov ýchovného ústavu astronomicko-populárního, kterou pro-
slovila populární astronomka sl. B Jarmila D.

J a k s e p o z o r u j e n a L . H . Š .

Přiletěl vondyho Kahofer, a volá: "Ty Vrátníku, kerý sou vlastně tydlencty Vozy. Na votáčivý mapě sou jen dva, a já viděl štyry."

I děl Vrátník, s vážností vedoucího meteorářů: "Hele, to seš asi vožralej."

"Ba ne, poč se podívat."

A šli. A voni byli vpravdu štyry. Ten třetí byl Pegas s Andromedou, a čtvrtěj Herkules.

STRÁŠIDLO NA HVĚZDÁRNĚ.

Strašné tajemství mne rdousí. Svíjím se pod tíhou svědomí, že přijal jsem tuto hrůzostrašnou historii v redakci našeho přemilého PIZu. Dlouho nemohl jsem se odhodlati vyzraditi veřejnosti příšerné dobrodružství, kterého byl svědkem pisatel, dobrodružství, při kterém vstávají vlasy na holé lebi, ~~axkaxpřix~~ ~~šaxněmymžx~~ a proti kterému zapisování Perseid je veselou groteskou.

Byla jasná noc. Měsíc zářil po krajině, a já se rozhodl jíti k průchodnímu stroji, třeba starý sluha mě zapřísahal, prosil, zaklínal, ruce spínal, abych dnešní noc nepozoroval. Vysmál jsem se zkušenosti starého muže, a vystoupil na věž Klementina. Kroky moje temně duněly po dřevěném ochozu půdy, hlava moje zmítala se myšlenkami budoucího dobrodružství. Těžká železná vrata zabouchla se zvonivým úderem za mnou, a já osaměl. Za meteorologickou boudou vyhoupl se v tu chvíli Měsíc, a jeho magické světlo klouzalo po tubu, a na chvíli ozářilo místnost. Hodiny pravidelným tepem odměřovaly nekonečnost. Pojednou v hodinách cosi zarachotilo, a zvenčí bylo slyšeti hlas odbíjejících hodin. Půlnoc. Hodina duchů. Pojednou se mi zdá, že slyším vzdálené kroky. Naslouchám, ani nedýchaje. Opravdu kroky. Někdo prchá po schodech. Dřevěné schody příšerně skřípou, dveře se otvírají. Uchyluji se do stínu, Dveře se otevřely dočista, a do místnosti vešel umrlec. Postava vychrtlá, na prstech dlouhé drápy, brada po samé nohy. Strašně vztáhl ruce vzhůru, jako by chtěl polapiti měsíc, a vzkřikl tak, jako by pilou řezal jeho ~~kaxkx~~ žluté kosti. A pět strašidel vběhlo do místnosti, a pohybují bezzubými dásněmi, chřestí hnáty a radí se. Nerozumím. Huhňají cosi, co se podobá latině, asi je to latina se záhrobním dialektem. Největší obluda se rypá v hodinách. Hrůza. Z dlouhých prstů padá do moderních hodin cosi jako písek, kolečka hrůzně skřípou, druhé strašidlo zatím zběsile roztáčí pásku chronogra-

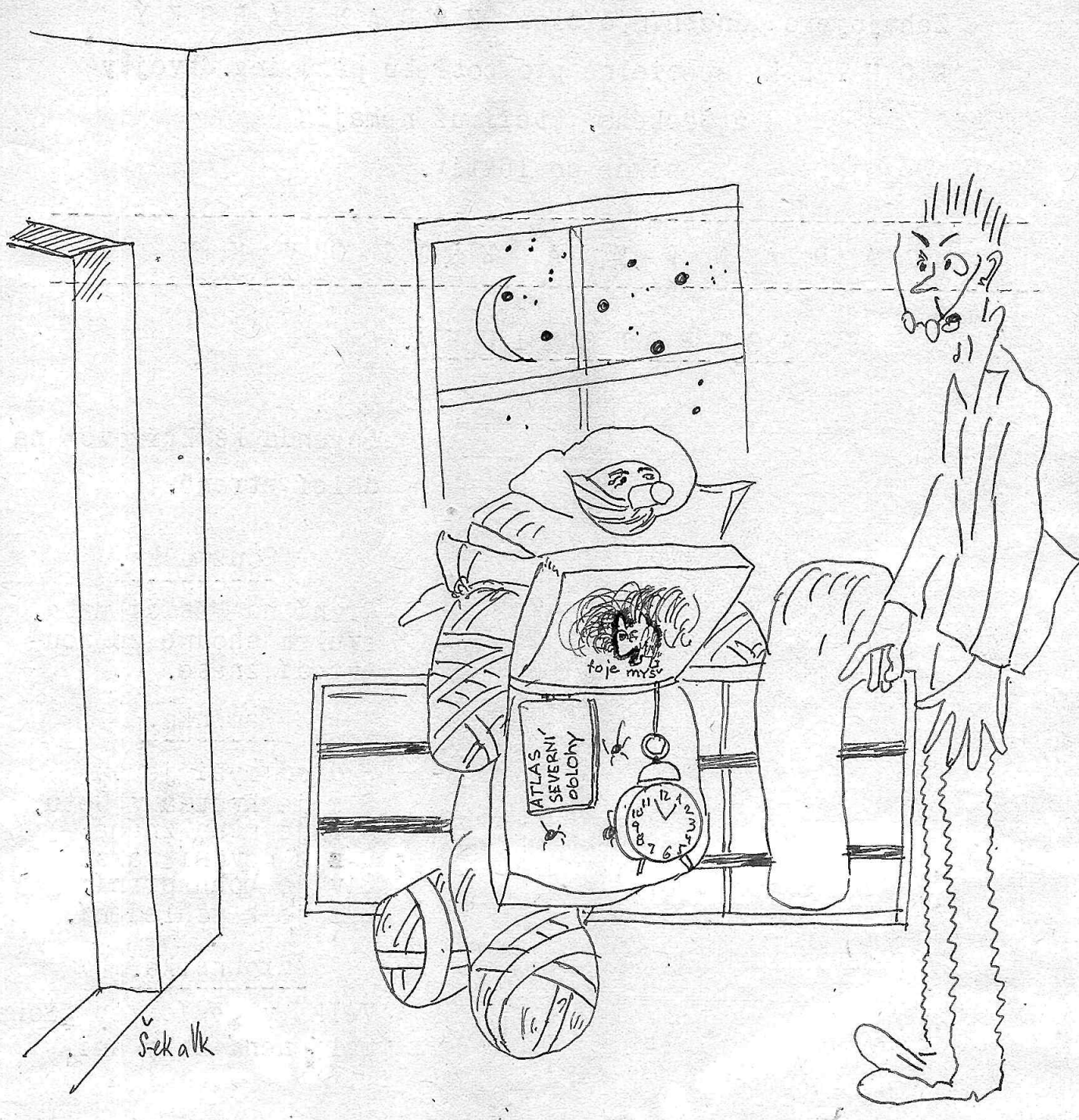
K u r s p r ů v o d c e p o h v ě z d á r n ě .

Dneska je taková mánie kursů. To máte kurs angličtiny, kurs těsnopisu, kurs estetického pití piva, ergo proč neudělat taky kurs průvodce po hvězdárně. Půjde takovej astronom provádět návštěvy. Von všechno zná teoreticky, prakticky dovede jen všechno rozmlátit, přijde do kopule, koukne se do kurzu - vodevírání štěrbin, či-li jak přetrhnout lano. Von se to naučí a to lano přetrhne. Čackej bude mít si ce ztek, že zas musí spravovat, ale kurs dosáhl účelu. Nebo: přijde návštěva a co je tohle za vobrázek. Honem vodevřít kurs, kde vono to hergot je, aha, dlouhá chodba, třetí vobrázek vod druhéjch dveří. Tak to je prosím velká mlhovina v Andromedě, je to mimogalagktická spirální mlhovina, vzdálená 9000000000 svět. let. - A von je to zatím Andělův měsíc. Zkrátka kurs je zapotřebí a proto jsme se rozhodli ho vydati. Prodává se členům ČAS za režijní cenu jako poslední číslo Memoires of the Observations / pybliké pár la sosijété astronomik ček /. Čtenářům P PIZu přinášíme jako ukázkou 9/10 jeho obsahu.

LHŠ pozůstává z aritmetické řady kopulí, s geometrickou řadou dalekohledů, o.kličů a dvou pozorovatelů. Projděmenejářive kopule. V kopuli západní při pohledu na západ slunce je třeba lézt na zábradlí, proto se dalekohled hoří k zá pozorování zakrytů. Vchod do kopule je pro osoby korpulentní znesnadněn tajuplnou chodbou, postavenou čistě pro účely protiletadlové obrany, jako podzemní štolu. Při vtupu do kopule zaujme náš zrak především průvodce, který se pověsí na lano, a tajuplně se modlí, aby se štěrbina otevřela, lano se neutrhlo, aniž kopule spadla do sadů Petřína. Zajímavé v této kopuli je veškeré zařízení, které ukazuje názorně, jak observator vypadati nemá. Předně je to zmíněná šikovně a laškovně postavená kopule, s mnohými žertíky, a potom neméně zajímavý dalekohled. Ten stroj musela zaručeně stavět nějaká vopice, neboť se dá řídit jen tím způsobem, že se za nohy pověsíme na kopuli, a kejdáme se střídavě od rektascense k okuláru

a od okuláru k rektascensi, a než se vodkejvneme, vodkejvá se taky dalekohled, takže dyž rektascensi utáhneme, tak už máme v zorným poli jinej vobjekt. Todleto nařizování se vobecenstvu děsně líbí, furt se řehtá, usmívá, a bručí: tak sakra ty troubo, kdy už nám něco vokážeš. Načež řekneme, že dneska ten dalekohled má rýmu, a nák špatně ukazuje, a deme do vedlejší kopule. Ondyho byl na LHŠ jeden zoolog, kerýmu se zařízení děsně líbilo, a hned, že z vděčnosti prej nám vopatří prima průvodce. Už prej zkouší křížení astronoma s gorilou. Kříženec prej bude mít extra dlouhý ruce, takže vodpadne nošení štaflí k dalekohledu, a veškery lamentace ~~žijem~~ exčlenů exklubu Mládeže. Jak se dovídáme, bude onen zoolog ~~xmxxmđoxmđakmsmamřakkhixněmsez~~ z propagace astronomie kooptován do výboru ČAS, následkem čehož byl mu zaslán přípis, aby vstoupil do Společnosti.

Už sme řekli, že deme do vedlejší kopule. Neopomeňme při tom zakopnout o schod, při kteréžto eventualitě nikdy se nechytejmež nového zábradlí, který by se mohlo utrhnout. V kopuli doporučujeme upozornit na vývěsní tabuli s pohledy ~~země~~ se Země do prostoru, díl po 20 Kč. Pak otočíme kopuli sem a tam, vysvětlíme obecenstvu, jak dostal Kajsr, pardon, kchönik svoje méno, narichtujeme dalekohled na měsíc malým zvětšením, při čemž podotkneme, že dalekohled může zvětšovati asi 777x, ale že při tom nic nevidíme. Ve východní kopuli řekneme obecenstvu, že dalekohled je hledač komet, ale že u nás se jím komety nikdy nemůžou najít, že se to povedlo jen jednou Vraťasovi, a to ještě ta kometa byla pod vobzorem. Jinak upozorněmež, že dalekohled slouží hlavně na lámání vintů, což jistě vezme obecenstvo, a hlavně noví adepti vědy astronomické s povděkem na vědomí, nikdy na naše slova nezapomenuv, nuvši, nuvše, no to nic. Tak dál: Potom sejdemě dolů, kde pokusíme se bez zdaru prodati publikace hvězdárny/ Dyby se někdo ptal na Astronoma Amatéra, tak už je rozebranej/ Heč. /. Načež se obyčejně mírně ukloníme, a publikum vodejde.

V l č e k : Proboha Kahofer, jak to vypadáš, co se ti stalo?

Kahofer : Co by se mi stalo. Du pozorovat meteory, a von je děsnej mráz.

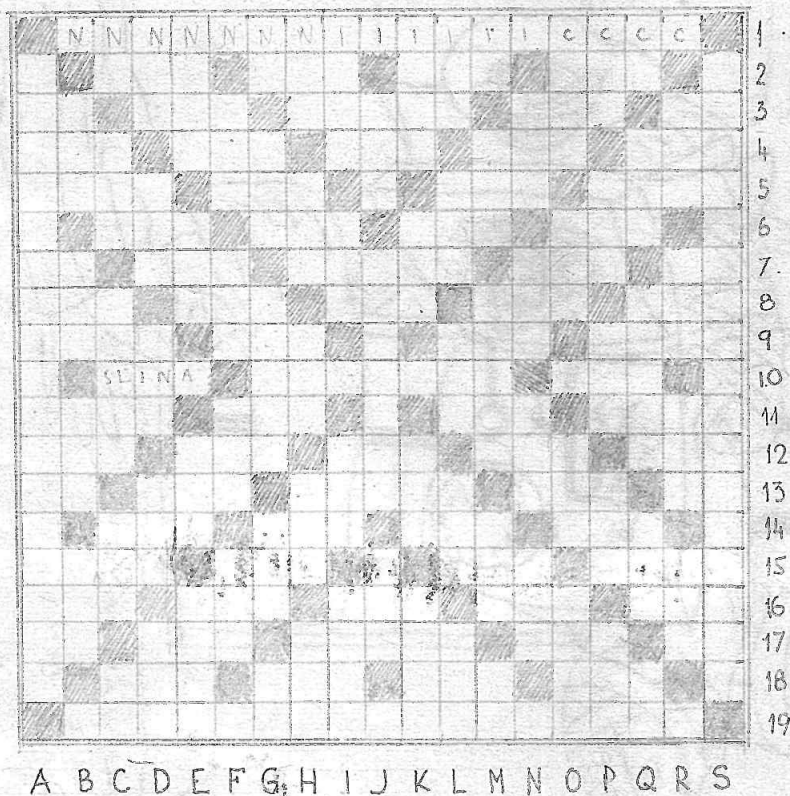
Z ROZHOVORU NA LHŠ.

Kahofer: Vraťasi, ty seš hotovej Kentaur. Půl čoveka a půl koně.
Vrátník: Za to ty seš celej - vůl.

Zahajujeme dnešním číslem H Ā D A N K Ā Ř S K Ý
 K O U T E K, speciálně pro potřebu pánů ing. Chvojky
 a Čackého, kteří už nemají
 nikde co luštit.

H Ā D A N K Y A K Ř Í Ž O V K Y .

A S T R O N O M I C K Ā .

Legenda ke křížovce na
 další straně.

Souzvučka.

První na Měsíci máte,
 zvukem shodné ze sou-
 hvězdí znáte.

Záměnka.

S d od myši je tu,
 S m je hvězda v Cetu,
 S l je měna známá,
 S ■ s nevoní sama.
 S v je bohů přání,
 S ž je k pohledání.

Zdrobnělka.

Velký v lesích se prohání,
 malý není malý ani.

Legenda ASTRONOMICKÉ.

vodorovně: 1. Děláme hlavně v měsíci srpnu. - 2. Dává se do polévky - opak líce - ruská řeka - špatnost. 3/ Třetí pád zájmena já/obr./ - pero minulých let - číslovka - bibl. jméno ve 2. pádě - příslušník národa - 4. Slovenská předložka /obr./ - odznak šlechtictví / obr./ - heslo politické strany - král pouště - foneticky letadlo - 5. Povltavská plavební společnost - nemoc / obr./ - volání lodí o pomoc - předložka. 6. zkr. souhvězdí - zkr. souhv. - zkr. souhv. ^{obr.} - bibl. žen. jméno. 7. Zkratka před letopočtem / obr./ - žen. jméno / obr./ - opak drahého - předložka - NN . 8. Jméno redaktora Pizu. - platební poukázka - půda - část plovoucího ledu - kov. 9. Pražský pěvecký spolek - slouží k pečení - zkr. souhv. - opak méně. - 10. Je v ústech - souhvězdí v mléčné dráze - dělá se na vodě. - 11. Opak slova noční / fon, obr./ - žen. jméno /obr./ - báseň / obr./ - útěcha člověka / obr./ . 12. dává se na krk protá chladu - Orel - ryba - řeka - žen. jméno ve 3. pádě. 13. Písmenko / fon./ - zkratka letecké ligy - posvátná květina budhistů - baví děti - předložka / obr./ . 14. Zkr. souhvězdí - zkr. souhv. - zkr. souhv. - příslušník národa - 15. vulgárně vstup - slouží k přilepení - předložka - jsou zvykem svátků - x x x 16. číslovka x x /obr./ - zkr. souhv. - velké zvíře - je v Habeši - spojuje železa. 17. předložka - zkr. souhv. - účtářenská kniha, kde se zapisuje chronologicky a každý den - puls - písmenko / fon / . 18. Zkr. souhv. - zmrzlá voda - důl v básnické mluvě - rozkaz. způsob od slovesa lnouti - 19. možná že v budoucnu - .

svisle: A. Úsudek čtenářů PIZ a Říše hvězd. B. Lat. moje - tmel - zájméno ve třetím pádě - král pouště ve druhém pádě - C. Kinoherec - zkr. souhv. - domácí zvíře - zmrzlá voda - otázka. D. Slouží ke kousání - jednotkový dům - dělá bednář - hranice polí - zkr. souhv./obr./ . E. část péra / obr./ - parazit - polévkové koření Dr. ing. Šourka - Volal Pickwick na svého sluhu - F. plující led - syndetikon - zkr. souhv. - okraj. G. Město staré Babylo-

nie - žen. jméno /obr./- pták / obr./- rozkaz. způsob slovesa
 práti - čínské mužské jméno -. H. zvolání - slov. lid /obr./-
 zkr. souhv./obr./ - je na blizně / obr./- dělají včely/obr./.
 I. ^{Dřevo} ~~Ráj~~ - ničí železo- ^á branka při kopané/obr./ - tvar slovesa
 vésti -. J. Dnové - tvar slovesa veseřiti - angl. slunce -.
 K. Ráj - tvar slovesa mnouti / obr./ - hodí se k pozorování
 lépe než den - lázně. L. francouzsky můj - zkr. souhv. - mužské
 jméno - co se zdá - železo je . M. fon. písmeno - zvíře severu-
 tvar slovesa krásti - zkr. souhv. písmeno fon./obr./ . N. Tvar
 slovesa nésti - Beran - zkr. souhv. - dělá člověka -. O. Doprav-
 ní prostředek v pátém pádě /obr./ - ženské jméno - zkr.souhv.-
 tvar slovesa mlíti / obr./ -. P. Ženské jméno - fon. písmeno -
 italsky cesta - zkr. souhv.- tvar slov. pnouti -. Q. Fon. řecké
 písmeno - doba - beránky - člen národa - člen národa . R. Zkr.
 souhv./obr./ - nula - ženské jméno - náradí . S. pozorujeme
 vedle meteorů...

Ing. Štěpánek:

V r a t a s p ř i p o z o r o v á n í .

/ historie běže slov /

